

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

Péntek
1925 október 30.

Felelős szerkesztő: Farkas Lajos. — Szerkesztőség: Nappal: Piac-utca 34. Telefon: 10-20. Éjjel: Piac-u. 49. Telefon: 18. Kiadóhivatal: Piac-utca 49. Telefon: 18 sz.

ARA
1500
KORONA

Kiadó: Hegedűs és Sándor Irodalmi és nyomdai Rt. Előfizetési ár: 1/2, évre 420,000 K., 1/4, évre 210,000 K., 1/8, évre 105,000 K. 1 hóra 35,000 K. Külföldre a kétszerese.

Debreczen.
XXIII. évf. 245. szám.

Lemondott Debrecen V. kerületének adófelszámolási bizottsága

Nem vállalják a felelősséget a polgárságra kivetett abnormis adóterhekért

Feltűnést keltő eset történt Debreczenben, ami élesen jellemzi a szanálás következtében az adózókra nehezedett, elviselhetetlenül súlyos helyzetet. Nem kevesebbről van ugyanis szó, mint hogy egy egész kerület adófelszámolási bizottsága lemondott, mert nem tudták elérni, hogy könnyítsék a kivetett rendkívül súlyos adóterheket.

Az V. kerületi adófelszámolási bizottsága szánta el magát erre a teljesen szokatlan, eddig példátlan lépésre. A bizottság elnöke Utharik Béla ny. üzletvezető, alelnöke Veszter Béla, tagjai pedig ifj. Schwarcz Vilmos és Kontsek Géza voltak.

A bizottság csütörtökön délelőtt azzal az indoklással mondott le, hogy a felelősséget nem akarják vállalni a polgárságra kivetett abnormis adóterhekért.

Ők mindent elkövettek, hogy könnyí-

nyítéseket érjenek el, de a kincstár képviselője nem volt hajlandó engedelményekre s így a bizottság, mivel az adóterhek leszállítását elérni nem tudta, a felelősségben osztozni pedig nem kívántak, lemondott. A lemondás természetesen igen nagy feltűnést keltett s délután már a kereskedelmi és iparkamaránál tárgyalások is voltak az ügyben. A tárgyalások eredményeképpen ifj. Schwarcz Vilmost és Kontsek Gézát sikerült rábírní arra, hogy továbbra is maradjanak benn a bizottságban és továbbra is kíséreljék meg a kivetett súlyos adók mérséklését.

Utharik Béla és Veszter Béla azonban ragaszkodtak lemondásukhoz és így előállott az a különös helyzet, hogy az V. kerületi adófelszámolási bizottság — elnök és alelnök hiányában — egyelőre szüneteltetni kénytelen működését.

A demokratikus blokk szónokai hatalmas beszédeket tartottak elszakított véreink érdekében

A miniszterelnök szerint nem szabad kilépnünk a Népszövetségből

Budapest, október 29. A nemzetgyűlés mai ülését délelőtt féltizenegy órakor nyitotta meg Scitovszky Béla elnök. Közli, hogy napirend előtti felszólalásra Baross János és Pakots József kaptak engedélyt.

Baross János: Három esztendő alatt már negyedszer szólal fel ebben a kérdésben. A trianoni szerződés alapján elszakított testvéreink szenvedését, nyomorát újból és újból szövéni kell tennünk. Szerződéses jogainkkal újból foglalkoznunk kell.

A Népszövetség eltiogultan kezeli a kisantant javára az elszakított területen élő kisebbségek ügyeit. A kisantant valóságban barbár eszközökkel igyekszik megoldani ezeket a problémákat és gazdasági és kulturális gyökereiben igyekszik kiirtani a magyarságot.

A világon élő összes magyarok 30 százaléka került a kisantanthoz. A magyarságnak alig a fele él itthon, részben ellenséges alattvalók lettek a magyarok, részben szétszórva élnek a világ különböző tájain.

Tizenkilenc esetben — folytatta Baross János — fordultak a kisebbségek a Népszövetséghez panasszal. Ebből 8 esetben egyszerűen átirták az illető kisantant országához, hogy panasza van. A 19-ik esetet érdemben is alaposan letárgyalták, úgy hogy az érdekelt erdélyi, bánáti magyar telepések bele is nyomorodtak.

A kisantant eme irtó politikája ellen — mondja ezután Baross — nemcsak a magyarok panaszkoznak, hanem panaszkozik egymillió rutén, négy millió német, továbbá panaszkoznak Dvorzsák keleti tótiái és Hlinka katolikusai.

Ezek ezer éven át együtt éltek a magyarokkal, együtt sirtak és örültek velünk és még ma is ele-

ven erővel küzdenek a magyarokkal együtt közös elnyomók ellen.

Itt az ideje, hogy a parlamentben feltárjuk azt a végzetlen helyzetet, amelybe külpolitikánk jutott. Nincs más hátra, mint közvetlen érintkezést keresni annak az öt nagyhatalommal a parlamentivel, közléssel és társadalmával, amelynek zírójában hívva aláírták a trianoni szerződést. De van retorzió is a kezünkben. Itt van a jövőtétel fizetése.

Mint hogy a trianoni szerződés kétoldalú, ha velünk szemben nem tartják meg a vállalt kötelezettségeket, mi sem vagyunk kötelesek fizetni.

A cseheket kényszeríteni lehet a cseh áru bojkottjával, hogy az ott élő magyar kisebbséget ne nyomják el. A mi egész külpolitikai képviselőink és diplomáciánk dezorganizációjában találja meg az okát annak, hogy a magyar kérdést külföldön nem ismerik eléggé.

Mi őszintén meg akarunk békülni a cseh, román és jugoszláv szövetségünkkel, de az állig felfegyverzett imperializmus, amely beünnöket körülvesz, hiába spekulál arra, hogy a magyar demokráciában barátokat, árulókat fog találni.

Arra kéri a kormányt, igyekezzék a belpolitikában a demokratikus útra lépni, mert a magyar diplomácia a külpolitikában azért gyöngye, mert idebent nem tudtak demokratikus belpolitikára támaszkodni.

Horváth Zoltán: Bent az általános titkos választások alapjára kell helyezkedni.

Baross János: Idebent olyan demokratikus intézményeket kell létesíteni, melyek alapján kifelé eredményes külpolitikát lehet folytatni.

Pakots József: A Népszövetség rezerváltsággal kezeli a magyar kér-

dést. Amíg ez meg nem változik, a míg Apponyi szellemében édemlegesen el nem intézik a magyar kérdést, addig Európa békéjét biztosítani nem lehet. (Ugy van! Ugy van!)

Magyarországon antidemokratikus berendezkedés van, ahol a jog-egyenlőség elve nem érvényesül, ez ad a szomszédos államoknak alkalmat arra, hogy intrikáljanak, hogy elzárjanak bennünket a művelt államok jóindulata elől.

(Ugy van! Ugy van!) A mi egész diplomáciánk szelleme atavisztikus, a régi Ballplatz szelleme. Vanak követelünk, akiknek fizetése kétszer akkora, mint a nagyhatalmak követelneinek fizetése s ennek dacára semmiféle ellenértéket, semmiféle eredményt nem látunk.

Elszakított véreink sötét helyzetben vannak.

A románok tudják, hogy halálos csapást kell mérniük kulturánkra, akkor nyert ügyük van.

A kormány állapítsa meg, van-e mód újabb intézkedésekre és lehet-e a kérdésen megfelelő akcióval javítani.

Bethlen István gróf miniszterelnök: Azt szeretném, ha a mai parlamenti ülés szava messze hangoznék, szeretném, ha a fejtegetések, amelyek az ellenzék, valamint Teleki Pál részéről elhangzottak, külföldön is visszhangot találnának. A felszólalások rámutattak a siralmas eredményekre. Én ezeket nemcsak hogy nem tagadom, ellenkezőleg, meg kell állapítanom felelős helyről, hogy

amilyen sokat köszönhetünk pénzügyi téren a Népszövetségnek, ezt az objektivitást a kisebbség kérdésében a Népszövetség részéről nélkülöztük.

Alig akadt parafrasus a békeszerződésben, amely nem úgy kezdődött, hogy Magyarország kötelezi magát valamire, hogy Magyarország lemond valamiről. Ezeknek a kötelezettségeknek nem független bíróság, hanem a szövök által felállított kommissziók az ellenőrzői. Ezek nagyon komoly kérdések, de az európai politikát nem ezek dominálják. Más kérdések azok, amelyek dominálnak. Ott van a leszerelés kérdése. A mi leszerelésünk előfeltétele volt az általános leszerelés. Hol vagyunk azonban még ettől? A leszerelést, a döntőbíráóságok kérdését három éve tárgyalják. A mi felfogásunk szerint

a biztonság kérdése az általános leszerelés kérdése.

Lehet szó biztonsági paktumokról, lehet szó döntőbíráóságokról, azonban ha az egyik oldalon állig felfegyverzett népek állanak, a másik oldalon pedig teljesen lefegyverzett államok, akkor ezeknek a megállapodásoknak a végrehajtásáról szó nem lehet.

A locarnói konferencia talán — bízunk abban — előkészítője egy jobb jövőnek.

amely jobb jövőben talán megoldást nyer a leszerelés is. De addig is el-
niünk kell.

Felvetődik az a kérdés: helyese-e, hogy beünnözzük a Népszövetségben? Meg kell mondanom, hogy

a Népszövetség ma az egyedüli fórum, amely előtt fontos és életbevágóan nagy kérdést, mint a béke biztosítása és a leszerelés kérdése, egyáltalán tárgyalni lehet

Kérdem: ha kilépnék a Népszövetségből, melyik lesz az a fórum, ahova fordulhatunk? Azt hiszem, hogy a

francia közmondás: Les absents on tort, a távollévőknek nincs igazuk, velünk szemben feltétlenül érvényesülne. Ha fel is adnánk tagságunkat, két évig mint tagok szerepejnénk, de remélem, hogy két év múlva lényeges javulás következik be, ép úgy, mint két évvel ezelőtt is más volt a helyzet. Az, hogy egy legyőzött nagy állam a tanács tagjává válik, sok mindent meg fog változtatni. Nagyon sok kérdésben, így a kisebbségben is parallel érdekeink vannak Németországgal, már csak azon viszonyról fogva is, amellyel eddig vele voltunk és amelyhez ragaszkodunk. Baross képviselőtársam azt mondotta, hogy a propagandát kell megerősíteni. Azt hiszem, propagandát nem a kormány-nak kell csinálni, mert ezzel csak árt az ország érdekének.

A propagandát a társadalomnak kell csinálnia.

Amennyiben a kormány közreműködésére van a kormányzat szükség, s amennyiben vissza kell verni a magyar kormányt az a propagandát, amely sok felől ellenünk irányul...

Rainprecht Antal: Lásd Czuz!

Bethlen István gróf miniszterelnök: ... a magyar kormány mindenkor meg fogja tenni a kötelességét. (Élénk helyeslés és taps az egységspárton. Zajos közbeköltások a baloldalon.) Horváth Zoltán: Odakünn demokráciát prédikál, idebent reakciót íz!

Ezután az elnök öt percre szünetet rendelt el. Háromnegyed kettőkor nyitja meg Zsitvay Tibor újból az ülést. A Ház elfogadja az elnök napirendi indítványát és ezzel az ülés egy-negyedháromkor véget ért.

Gömbös: „Nekünk kötelességünk ezeket a kufárokat bunkós botokkal ütni agyon”

Budapest, október 29. A fajvédőpárt ma este győzelmi vacsorát rendezett abból az alkalomból, hogy a letenei választáson jelöltjük nem bukott el az alapválasztáson. A vacsora díszszónoka Eckhardt Tibor volt, aki súlyosan megtámadta a letenei mandátumért harcoló Wolff-féle keresztény gazdasági pártot. Kijelentette, hogy ez a párt a legerköselelenebb eszközök igénybevételével iparkodott pótolni a számára hiányzó hatósági erőszakot. Amikor látták, — mondta Eckhardt, — hogy milyen hatalmas lendülettel tör elő a fajvédőjelölt, akkor nyílt piacon kezdték meg a vesztegetést. Előljárt ebben a katolikus papság és a katolikus népszövetség titkára. A fajvédőjelölt ellen a Wolff-párt tagjai azzal agítáltak, hogy elég volt a katonatisztekkel.

Azt hirdették, hogy nem kell mandátumhoz juttatni katonatisztet, mert ezek csak a nép bántalmazásához értettek. Ha mások izgatnak volna így — fejezte be beszédét Eckhardt, — akkor bizonyára letartóztatnák volna őket.

De meg fogjuk mutatni, hogy sem a keresztény gazdasági párt kortesei, sem a magukról megfeledkezett papok nem folytathatnak büntetlenül ilyen izgatást.

Ezután emelkedett szólásra Gömbös Gyula, aki nagyjából megismételte az Eckhardt által mondottakat és beszédét az alábbi mondattal fejezte be:

— Nekünk kötelességünk ezeket a kufárokat bunkós botokkal ütni agyon.

Középeurópa legforróbb természetes forrás-vizét fedezték fel Hajduszoboszlón

Földgáz és kálisó tartalma a víz, amely földgáz kutatás közben tört elő — Hajduszoboszló fürdőtelepet akar építeni a forrás mellett

Évek óta szakadatlan kutatásokat folytat a Hortobágyon és a hajdusági városokban a Nagyalföldi Bányakutató Kirendeltség, a közönség tudomása szerint eddig kilitástalanul. Pár hónap óta Hajduszoboszlón folyik a munka. Ennek a közönség határától eleve gyanítható volt, hogy földgáz vagy petróleum rejtik a föld mélyén. Több, mint 40 mélyfúrású ártézikum miközül a közönségben s ezek közül igen soknak gáztartalma a víz, éppen mint a hortobágyi és püspökkladányi kutaké. A hónapok óta tartó kutatás hétfőn végre meghozta gyümölcsét.

A fúrás 1080 méter mélységben dolgozott, amikor hallatlan erővel, a fúrótornyot megrázva, derékvastagságú vizsugár tört elő a biztosító vájaton.

Forró volt a víz, párába burkolta a tornyot és környékét s amint leesett a földre, a gyorsan képződő fűcsákban gázbuborékok képződtek benne. Megszületett a nagy szenzáció, amely három nap óta izgalomban tartja a hajdúvárost. A forró víz, a földgáz, földgáz és gyárak képét festette az őszi napsugarakban fürdő hajdusági mező fölött a látóhatárra s a szelíd halmok a hajdúváros fantáziájában gyárvárosnak, nagy kulturájú ipari és kereskedelmi centrumnak adtak helyet.

Ebben a hangulatban találtam ma Hajduszoboszlót, amikor az állomásról autóbusszon döcögünk az egyelőre meglehetősen rossz állapotban lévő úton a város felé. Aligha több, mint félkilométernyire a város közepétől, a debreceni ut mentén bukkantam rá a telepre. Ha nem lenne híre, akkor is meg lehetne ismerni, hogy valami különös, újszerű munka folyik itt, a hajdúváros aljában. A petróleummezőket ismertető filmekben sokszor láttam, felélel keskenyedő vastorony, mellette barakkok raja. Körül magas kerítés zárja el a külvilágtól a barakkokat és a tornyokat. Bemenni és érdeklődni nem lehet újságíróknak, a művezető át nem törhető zárkózottságba vonulva már nem is felel a kérdésekre.

— A pénzügyminisztérium alá van rendelve a kirendeltség s

a minisztérium megtiltotta, hogy bárkit is, bármikor informáljunk.

A XV. ügyosztály adhat felvilágosítást a pénzügyminisztériumban.

Szerencse, hogy a hajdúváros előkelőségei nem ilyen zárkózottak. — Mindent tudnak, ami természetes is, hiszen elsősorban őket érdekli a dolog s velük szemben lehetetlen fenntartani a zárkózottságot. Szívesen mondja el egyik előkelő ur a forrás történetét, amelyből a következők állapíthatók meg:

— Az első fúrásokat az ugynevezett Vervölgy tájékán kezdték meg, ahol a legnagyobb eredményekre engedett következtetni a báró Eötvös József-féle inga.

Már 410 méter mélységben jártak a fúrók, amikor 38–40 Celsius-fokos meleg víz tört elő. Tovább írtak a föld mélye felé, hétfőn 1080 méter mélységből egyszerre derékvastagságú vizsugár tört elő a föld alól.

Egyidejűleg hatalmas detronáció rázta meg a tornyot, amelyet a következő percekben elborított a ködpára.

A víz forró volt és pedig, amint a mérések megállapították, 76 fok Celsius volt a víz hőmérséke,

amely csak hétfőn délután szállott le 72 fokra. Percenkint 1400 liter vizet ontott a forrás, amelynek eldugaszolására a kirendeltség vezetői azonnal megtették az intézkedéseket. Három napig küzdött a munkáscapat a hihetetlen erővel feltörő víztömeg ellen, amíg végre egyre szűkülő csöveknek

a furatba eresztésével sikerült eldugaszolni.

A csövek lerakása közben azonban már 18 méternyi magasan szökött elő a forró víz.

A víz előtörése természetesen leírhatatlan izgalmat keltett Hajduszoboszlón. A forró víz egy nagy gödörbe gyűlt össze a torony közelében. Ehez

a gödörhöz zárandokolt hosszú sorokban a hajdúváros minden reumas, csuszos betege akik már az első percben gyógyítást találtak a csodásan felliakadt forró víznek.

Egészen, vagy félig a vízben álló emberekkel volt tele még tegnap az az a gödör, amely még ma is gőzölög a hívós őszi délutánon.

És van is alapja a derék szoboszlói nép vélekedésének: A víz — az első izelésre megállapították, — kálisót tartalmaz és valószínűleg van benne más, gyógyító só is. Most folyik a víz vegyelemzése, amelynek eredményét pár nap alatt nyilvánosságra hozzák.

Amint a forrás kitört, azonnal konstataálták, hogy földgáz tartalmú van s a vizet leveztető csatornák oldalán az is meglátszik, hogy ném. olajat is tartalmaz.

A szakértők szerint a víz azért tört elő, mert alatta nagy földgázréteg van, amely nagy erővel nyomja a vizet fölfelé.

Amint a nép, a rendezett tanácsú város vezetősége is hisz a vízben és hír szerint

a népjóléti miniszterhez akarnak küldöttséget vezetni, hogy a forrás mellett építendő fürdőtelep létesítésében legyen segítségére.

Az utóbbi időben rohamosan fejlődő város most készül megragadni a fejlődésre rendkívül kedvező alkalmat. A járásbíró épülő emeletes háza, a város közepén folyó Kösüly elvezetése és az az igyekezet, amely a vezetőségeknek a forráskutatással szemben tanúsított magartásában nyilvánul meg, garanciák arra, hogy a hajdúváros nemcsak életképes, hanem fejlődésének új fázisaihoz érkezett el.

Azt, hogy a földgáz, amely a vízben van és a víz alatt rejtőzik, gazdaságilag kihasználható-e, a további fúrások döntik el. A szakértők azonban bizonyosak abban, hogy a forrás még abban az esetben is, ha csak a forró vizet adja, mérhetetlen értékű természeti kincset jelent Hajduszoboszló számára. A hajduszoboszlói Vervölgy vize 72 fokos ma és minden szakértő szerint egyre emelkedik hőmérséke, amint a fúrás a földben mindig mélyebbre hatol.

A hajduszoboszlói víz elérheti még a 80–82 fokot is, de már ma is a legmelegebb forrásvíze van a magyar hőforrások között. A budai hőforrások s a nagyváradi Félix-fürdő vize nem melegebb 70 Celsius foknál.

Akár lesz földgáz, akár nem, Hajduszoboszló méltán örülhet a természet véletlen ajándékának.

(II)

A Stábil ajánlatot tett a városnak a vásárcsarnok felépítésére 1926. augusztusára

Számításai szerint öt év alatt amortizálni lehetne az építési költséget — A tanács koncessziós ajánlatot is kért a vállalatától

A vásárcsarnok építésére esztörtökön immár a második ajánlatot terjesztették a városi tanács elé s remélhető, hogy a vásárcsarnok az évtizedek óta megnyilvánult kívánságra végre belátható időn belül fel is épül.

Csütörtökön a *Stábil Építőipari R. T.* igazgatói jelentek meg a városi tanács előtt, bemutatták a vásárcsarnok terveit és részletes költségvetést is adtak. A tervek szerint a vásárcsarnok a Csapó ucca sarkán és a Degenfeld-téren elterülő telektömbön épülne fel, a város istállója helyén s itt új uccát is nyitnának.

A debreceni vásárcsarnok mintájával a pesterzsébetit vették.

A vásárcsarnokban 570, egyenként 4 négyzetméteres árusító helyiség lenne,

azonkívül 5 nyílt uccai fizlet, 2 sötét és egy kétszobás lakás. A Stábil, amennyiben a megbízást megkapja, novemberből a jövő év augusztusáig hajlandó felépíteni a vásárcsarnokot, amely akkorára teljesen készen állana.

Ami a vásárcsarnok jövedelmezőségét illeti, a belépési díj négyzetméter-

enkint félke után egy évre 650.000—1.500.000 korona lenne. Ez 12 hónap alatt 12 százalékos kamattal mellett, törlesztendő; ezzel szemben a fülkéből 5 évig nem háborgatják bérletében. Ehez járul a helypénz, ami a zárt helyiségekben az első osztályban négyzetméterenkint egy napra 4000, utólagos fizetéssel 5000 korona, a második osztályban 2800, illetve 3500 korona, a harmadik osztályban pedig 2400 korona, pincedi négyzetméterenkint egy napra 800 korona.

A vásárcsarnok évi jövedelmét így 4291, a kiadást 491 millióra teszik, a tiszta haszon tehát 3800 millió korona lenne.

Természetesen minden attól függ, hogy sikerül-e kiadni a fülkét, de ezeket Pesterzsébeten is tuljegyezték.

Az építést amortizációs számítás alapján csinálná meg a Stábil, amely a városnak választást ajánlott fel 5—12 évi, vagy 11—25 félévi amortizáció között. Az első részlet 1925 december 31-én lenne fizetendő, de 2 százalék stornódíjjal a hátralékos

részletek bármikor kifizethetők. Öt évi amortizációnál a törlesztés évi 1381, 6 évinél 1240, 9 évinél 985, 10 évinél 922 és 12 évinél 865 millió lenne. Ha öt év alatt kívánnák amortizálni az építési költséget, a városnak akkor is maradna évi 1083 millió tiszta haszna a vásárcsarnokból, a Stábil számításai szerint. A Stábil ajánlatára megjegyezték, hogy

a városnak már van egy ajánlata a vásárcsarnok építésére, még pedig koncessziós alapon.

A Stábil igazgatói kijelentették, hogy ők is hajlandók koncessziós ajánlatot tenni, de a városnak inkább érdeke a másik megoldás. *Magoss György dr.* polgármester szerint a városnak a Stábil ajánlata szerinti felépítés folytán helypénzvesztése lesz. Kiderült azonban, hogy a tervezet szerinti helypénzek a jelenlegieknek a háromszorosa, mire megjegyezték, hogy ezért vizet és világitást is kapnak az árusok.

A tanács végül is felhívta a Stábil, hogy tegyen koncessziós ajánlatot is és ennél vegye figyelembe az új ucca megnyitásának és a telkek kisajátításának költségeit is.

Baltazár püspök sorsjátékra kért engedélyt a református egyház számára

Budapest, október 29. A parlament épületében ma megjelent Baltazár Dezső debreceni református püspök, aki Bud János pénzügyminisztert és Szabó Alajos pénzügyi államtitkárt kereste. A püspök jövetelének céljára munkatársunknak a következőket mondta:

— A magam részéről azért jöttem fel a pénzügyminiszter urhoz és államtitkár urhoz, hogy megkérjem őket, engedélyezzék a kálvinista jótékony célokra megtartandó tárgysorsjáték-akciót. Azt hiszem, ennek semmi akadálya nem lesz, ma, amikor ugyanis annyi tárgysorsjátékot rendeznek. Már pedig a kálvinista egyházi célok érdekében feltétlenül meg kellett indítani egy olyan akciót, amelyből jelentős anyagi segítyt remélhetünk.

Ankétot hívnak össze a Dérimuzeum Kálvin-téri elhelyezése ügyében

A Dérimuzeum részére a Kálvin-téren megszerzendő telkek ügyében a ref. egyház, mint megírtuk, elküldötték válaszukat a város átiratára s közölték, hogy milyen feltételek mellett hajlandók átengedni a tulajdonukban levő telkeket.

A válaszokat dr. Csűrös Ferenc kulturatanácsnok csütörtökön terjesztette a városi tanács elé, de részletesen nem ismertette a feltételeket, mert érdemi javaslatot nem tett. Indítványozta ellenben, hogy hívjanak össze a telekkérdésben egy ad hoc bizottságot, amelyben a feltételeket közvetlenül megtárgyalhassák. A tanács elfogadta az indítványt s így a polgármester a legrövidebb idő alatt összehívja a bizottságot a városi tanács, a ref. egyház s a kollégium képviselőiből: meghívást kap azonkívül a törvényhatósági bizottság tagjai közül Balog István, dr. Freund Jenő, Jóna István, Poroszlay László, Radó Rezső, Sesztina Jenő, Sztankay F. Béla és dr. Sz. Kun Béla. Külön meghívják dr. Baltazár Dezső püspököt és gróf Degenfeld József főgondnokot.

Az ankétot kedden délután 4 órakor tartják meg.

Kabát, Kosztüm, Ruhaszövetek, selymek, divatflanelék és mindenféle
ŐSZI DIVAT UJDONSÁGOK
 naponta érkeznek!
Kirakatainkat szíveskedjenek figyelemmel kíséreni!
Aszódi és Róth divatáruháza
 A Községi Tisztvis. Országos Szöv. szerződéses szállítói.
 Tisztviselőknél 5% kedvezmény!

Libahus 26000 korona
 kilója
Kornhauser Adolfnál,
 Simonffy-u. 5., kapuajtjáró.
 Vasárnap 10 óráig árusítás engedélyezve. Telefon 4-12.

alcsaládiának kenyerét kereste. Madár Antal két büntetésének ügyében hozott ítélet változatlanul megmaradt s így az jogerőre emelkedett.

HIREK

Izraelita istentisztelet a Deák Ferenc uccai templomban: Pénteken este egy negyed 5 órakor. Szombaton reggel egy negyed 8, délelőtt fél 11, délután fél 4 és este 5 órakor. Hét-köznapokon reggel fél 7 órakor és este fél 5 órakor. A Kápolnási uccai templomban szombaton reggel fél 8 órakor.

A városi tanács a reformáció emléknapján. A városi tanács elhatározta, hogy október 31-én, a reformáció emléknapján a Nagytemplomban tartandó ünnepi istentiszteleten testületileg vesz részt.

A világitási vállalat által szedett előlegek visszafizetése. Emlékeztetés hogy milyen ellenszenvvel fogadták a világitási vállalatnak azt az intézkedését, hogy 1923-ban a fogvasztóktól előleget szedett be. A jog- és pénzügyi bizottság ülésén már többször szóváltatták, hogy a vállalat az előleget még mindig nem fizette vissza, míg most a világitási bizottság is foglalkozott a kérdéssel. A bizottság javasolta a tanácsnak, hogy mindaddig, amíg törvényes intézkedés nincs a valorizációról, a döntést tartsa függőben. A tanács így határozott.

A városi diáksegély kiosztása. Debrecen város a vigalmiadó tételekből befolyó jövedelem jelentékeny részét tudvaleg minden évben diáksegélyezésre fordítja. Ebben az évben történt az első segélykiutalás, amikor a város 5000 aranykoronát osztott ki. Az új iskolai év megkezdésével a város ismételt kiírta a pályázatokat a segélyezésre, a melyre az iskolák és intézetek vezetői már be is terjesztették javaslatukat a népjóléti bizottsághoz. A jövő hónap első felében Debrecen városa 7200 aranykoronát fog szétosztani a tanulóknak között. A népjóléti bizottság pénteken délután tart ülést s megteszi javaslatát a városi tanácshoz a segélyek felosztására vonatkozólag.

Hangverseny a Nagytemplomban
A debreceni Kálvinisták Templom-egyesülete november hó 8-án délután fél 6 órakor a nagytemplomban nagyszabású hangversenyt rendez, az építendő Kálvinház javára. A hangverseny szónoka maga dr. Baltazár Dezső püspök lesz, aki templomi beszéd keretében fog szólni a hallgatósághoz. A rendezőségnek sikerült megnyerni a MÁV. Egyetértés Dal- és Zenekar keretében működő Filharmonikus Zenekart, valamint Timár Ilát, a debreceni közönség dédelgetett kedvencét is közreműködésre, ugyszintén a kollégiumi kántust. A teljes program, mely meglepetésszámba megy, már készen van s legközelebb módunkban lesz leközölni. Helyárak: elsőrendű hely (az első négy sorban és pótszékek) 20.000 korona. Másodrendű hely (az 5-15. sorban) 10.000 korona. A többi sorokban és a karzatokon 5000 korona. Jegyeket már most elő lehet jegyezni a központi titkári hivatalban, Kálvintér 17. és a Művész-könyvkereskedésben.

A városi tisztviselők üdülőtelepe
A Balaton Szövetség értesítette Debrecen várost, hogy Balatonfüreden tisztviselők részére szövetkezeti alapon üdülőházakat épít s kérdi, hogy Debrecen hajlandó-e résztvenni a szövetkezetben. Egy ágyas szoba 2000, kétágyas 3500 aranykoronába

Fillér lesz a pengő váltópénze

Vázsonyi nagyzási hóbertnak tartja a 12.500-as osztószámot

Budapest, október 29. A nemzetgyűlés pénzügyi bizottsága ma délelőtt fel-tizenegy órakor Kenéz Béla elnöklésével ülést tartott, melyen a pengőérték megállapításáról szóló törvényjavaslatot tárgyalták.

A javaslatot Örfly Imre előadó ismertette.

Az első felszólaló, Beck Lajos a javaslat ellen beszélt. A tízezres osztószám mellett foglalt állást.

Vázsonyi Vilmos hosszabb beszédben bírálta a javaslatot. Élesen támadta a pénzügyminisztert.

— Nem tudom, — mondotta Vázsonyi — miért választották éppen ezt a megoldást. Ha a pénzügyi kormány komplikált megoldást keres, akkor léptesse életbe az aranykoronát. Ha pedig az egyszerűsége törekszünk, választunk olyan osztást, amely valóban egyszerű. Én három diplomát szereztem, de nem tudok eligazodni ilyen komplikált osztás körül. Azt hiszik, hogy a magyar nép talán műveltebb? Ha már el akartuk kerülni a hasonlóságot az osztrákokkal, miért nem választotta a pénzügyi kormány az öt-ezres osztószámot.

Miért szenvedünk mi nagyzási hóbertban? Miért kell nekünk nagyobb pengő, mint a francia frank, belga frank, olasz lira,

kérülne. A tanács azt válaszolta, hogy nem vesz részt a szövetkezet létesítésében, mert a párosi tisztviselők részére a Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetkezete által, a szövati birtokügyben kötött egyezség következtében rendelkezésre bocsátandó félmilliárdból létesít üdülőtelepet, még pedig a Balaton másik partján.

Szilády Zoltán előadása a székely estélyen. A november 14-i székely estélyen, amelyet az elárult erdélyi tanulóifjúság felsegélyezésére rendez a debreceni Székely Társaság, szerepelni a nagyenyedi Bethlen-kollégium nagytudományi volt professzora is, Szilády Zoltán dr. egyetemi magánár. A kiváló erdélyi tudós és író Erdély kulturájáról fog előadást tartani, úgy hogy a gazdag műsor elé méltán tekinthet a legnagyobb érdeklődéssel a közönség. A program lezajlása után megkezdődő táncvigalom rendezésében résztvesznek a debreceni előháló összes rendezői, s így a Bika nagyterme bizonyára szűknek fog bizonyulni a vendégseregnek.

STEPANOV ur! szabó

készít divatos ruhákat.
Elsőrendű munka! Darabos-u. 44.

A város ösztöndíja a kanászbojtár festőnek. Istvánffy Gyula akadémiai festőművész headványt intézett a városi tanácshoz; mint írja, nem szívesen, mert egy headványára a tanácstól már szekundát kapott. Most Szepesi György, a kanászbojtárból lett festő érdekében emel szót s előadja, hogy Szepesi újr beiratkozott a kecskeméti művésztelepre. Tanulmányi folytatásában Riskó Jenő is segíti, Istvánffy pedig arra kérte a várost, hogy szintén adjon segílyt a kanászbojtár festőnek, akinek beiratkozását Révész Imre, a kecskeméti művésztelep vezetője is igazolta. A tanácsban egyesek szóvá tettek, hogy Szepesi egy ízben már elhagyta a művésztelepet; végül mégis kiutalták részére 8 aranykorona segílyt, azonban nem a saját, hanem a művésztelep vezetőjének kezéhez.

nem is szólva arról, hogy a pengő nagyobb lesz, mint a dinár, vagy a lei.

Attól kell tartanunk, hogy a 12.500-as pengőesség mellett átmenetileg drágaság lesz. Vázsonyi ezután a 10.000-es osztószám mellett foglalt állást.

Bud János pénzügyminiszter szeretett volna bekapcsolódni valamelyik erősebb külföldi pénzügyrendszerbe, ezt azonban nem sikerült megvalósítania. Ezután hosszasan válaszol a pénzügyminiszter Vázsonyi felszólására és kijelenti, hogy az 5000-es számítás oly csekély értéket képvisel, hogy annak már egyszólván hitele sem volna.

Ezután rátért a bizottság a részletes vitára. A részletes vita során Sándor Pál ismét a tízezres osztószám behozatalát kérte, valamint azt, hogy a tízpengős aranyérmék mellőztesse-nek és csak huszpengős aranyérmék csimáltasson a kormány.

A pénzügyminiszter erre kijelentette, hogy

a kormánynak nincs szándékában 10 pengős aranyérmét készíttetni.

A bizottság ezután részleteiben is elfogadta a javaslatot, valamint elfogadta Örfly Imre előadó „fillér” elnevezését, garas helyett.

— Novembertől dohányozni lehet a Csokonai-színház előcsarnokában.

Évek óta hiába megnyilvánult általános kívánságra a városi tanács tavaly végre megengedte, hogy a hidegebb idő beállásával a Csokonai-színház előcsarnokában dohányozni lehessen. Az idén még tilos volt ebben a szezonban a dohányzás a színház előcsarnokában, míg most a tanács november elsejétől ismét engedélyezte az előcsarnoknak dohányzóként való kihasználását, a szükséges övintézkedések mellett.

— Nyukosz hirdetésny. 1. Értesítjük tagjainkat, hogy a hivatalos órák f. évi november hó elsejétől kezdve minden kedden és pénteken délután 5-től 6 óráig tartatnak meg. 2. Azon tagok, akik burgonya utalvány kiállítására személyre szóló felhívást kaptak és az utalványokat eddig ki nem váltották, ezen utalványokat még f. hó 30-án délután 6 és 7 óra között, vagy november 3-án délután 5 és 6 óra között a hivatalos helyiségben okvetlenül váltsák ki, mert azon túl azokat már nem kaphatják meg.

— Marólug. Oszlovics Mária 25 éves munkásasszony a Fekete-barakkban csütörtökön délből marólugot ivott. A súlyos belső sérüléseket szenvedett asszonyt a mentők az egyetemi belgyógyászati klinikára szállították. Állapota súlyos.

— Lezuhant a motorkecpárról Nánássy Lajos főpincér. Nánássy Lajos, a Gambirinus étterem főpincére tegnap délből a Hadházi-úton teljes sebességgel haladt egy új motorkecpáron. Az ut egyik kanyarodóánál egy gödörben nagyot zökken a gép és az egyensúlyát veszített Nánássy kiengedte kezéből a kormányt. A gép felborult és Nánássy kivágódott az országútra és lábán és fején súlyos zúzódásokat szenvedett. A gép erősen megrongálódva az utszéli árokba fordult. A szerencsétlenül járt főpincért a lakásán ápolják.

— Az erdélyi magyar tanulók segélyezésére megindult akció a tiszántúli társadalom lelkes támogatása mellett a legrejtsebb siker jegyében folyik. A november 14-i estély elé méltán

tekinthet a legnagyobb érdeklődéssel Tiszántúli úri társadalma, mert a nemes cél eredményes szolgálata mellett párját ritkító pompás és előkelő nivóju mulatságra van kilátás. Az est sikerét biztosítja a nagyszerű műsor is, amelynek keretében Darkó Jenő egyetemi professzor ünnepi beszéde után szerepelni fog a MÁV Egyetértés filharmonikus zenekar, K. Voith Ilona énekművésznő, míg szavalni Székér Palika fog. A műsort nagyszerű élőkép fejezi be, melynek próbái nagyban folynak Fráter Erzsébet szakavatott vezetése mellett. Az estre, amelyen ott kell lennie minden hazafias magyar embernek, a páholyjegyek Molnár Ferenc utódai Balogh és Riskó cégnél váltathatók.

— A szakácsművészet szakfolyóirat, amely nemcsak szakkörökben, hanem a polgári háztartásokban eddig is már a legnagyobb elismerést váltotta ki, mely füzetek célja, hogy az igazi szakácsművészet ne homályos sáblonos szakácskönyvekből legyenek ismertté, hanem a legnevesebb szakácsművészek, szakemberek utmutatásai által legyenek elsajátíthatók. E füzet, mely rendszeresen havonként jelenik meg s tartalmazza nemcsak az egyszerű polgári menütől a legnyersebb alkalmi étrendig mindenféle recipéket, hanem esetenként közöl mindenféle Bártalok: Coctail, Cherry Brandy, Absinthe stb. eredeti elkészítési módját, valamint diétások étrendjére s mindenféle háztartásra vonatkozó hasznos utmutatást. Ebből a füzetből minden háziasszony, vendéglős, szakács s mindenki, akinek a főzés mestersége érdekel és akik a híres és egy-séges Magyarország társadalma repütációját a külföld és Magyarország társadalma részére hírnevesse akartják tenni, sok hasznos ismereteket sajátíthatnak el. A folyóirat számonként 20.000 koronáért kapható Hegedűs és Sándor r.-t. könyvkereskedésében a főposta mellett. Telefon 54. Előfizetéseket elfogad.

— Legnagyobb szörmeárulás, Piac vagy Fő-ut 4. szám. Elsőrangú szőrmeárulás szigorúan szabott árak mellett: seál bunda 7.000.000 K-tól 30.000.000-ig nerc bunda 15.000.000 koronától 100.000.000-ig, sport bunda 1.500.000 koronától 10.000.000-ig, női bőrkabát 2.500.000 koronától 5.000.000-ig, női bekecsék, női sapka 2.000.000 koronától 5.000.000-ig, róka gallérok és saálók 5.000.000 koronától 10.000.000-ig. Elsőrendű férfi bőrkabátok 2.500.000 koronától 15.000.000-ig. Mindennemű szőrmeárulás kizárólag saját készítmény. Végül Gyula szűcsmester.

— Kutyaőrkeztük (csatos, bélelt) 150.000, gyermekek részére 100.000, szörmebéleléses könyökigérő autókéztük 300.000 koronáért kaphatók Vitériusnál, Piac 16.

— Téli divatlap újdonságok: Beaux-Arts des Modes, Lyon's Modealbum, Elite, Saison Parisienne, Le Chic, Costume Manteaux, Die Wienerin, Wiener Modekunst, Chic Parisienne, Favorit Album, Grandisse, Wiener Modeschau, Tündér-ujjak, Legújabb divat, A nő, Divat Szalon stb. stb. Kaphatók Hegedűs és Sándor r.-t. könyvkereskedésében. — Divatlap újdonságok állandóan érkeznek.

Péntek

október 30.

APOLLÓ

Két attrakció! Gloria Swannonnal:
I. Pünkösdi királynő. II. Egy görbe éjszaka

VIGSZÍNHÁZ

Lon Chaneyvel:
Akl a pofonokat kapja.

Péntek

október 30.

Francia irodalmi előadások Debrecenben

A debreceni tudományegyetem francia szakos hallgatói dícséretes feladatot tűztek ki maguk elé, amikor sorozatos irodalmi előadások rendezésére vállalkoztak. Az előadásokon a francia irodalom remekműveit mutatják be részint új fordításokban s a Magyarországon nagyobb részt még előadatlan alkotások bemutatásával kétségkívül igen hasznos kulturális szolgálatot tesznek.

Az első előadást csütörtökön délután tartották meg nagy sikerrel a kollégium zsúfolásig megtelt dísztermében. Molnár András egyetemi lektor lendületes bevezetője után Hegedűs K. adta elő bensőséges átérzéssel, jó beszédességgel Rostandnak A talicska című legendáját és Coppéennek A magyar című költeményét, mindkettőt Hankiss János egyetemi tanár eszlelt, finom fordításban. Reithoffer Ilonka és Lecső József egy XVI. századbéli romanesqueet és egy XVIII. századbéli menüetter énekelték, kedvesen, stílusosan. Létay Annie és Magyary Mihály simulékony harmónium és hegedű kíséretével, majd Coopéennek A vándor című jelenetét adták elő egy részletet francián Gáspár Margit és Reithoffer Ilonka; megelőzőleg Gáspár Margit olvasta föl saát, jó formakészségről tanuskodó fordítását. — Ugyancsak Gáspár Margit tartott elővezetést, tartalmas, elegáns köntösű előadást Párisról, vetített képek kíséretében a közönség élénk figyelmé mellett. Végül a Chantecler-ből adták elő a kis maradék Miatyánkját Kiss Gabi, Sposz Erzsébet, Tihanyi Vera, Kisgyörgy Mária, Antal Ida és Berky Ilonka. A Chantecler jelenet előtt Kúbek Edit, a többi szám előtt pedig Kiss Gabi mondott ügyes bevezetést. Az előkelő közönség, élén dr. Lencz Géza egyetemi rektorral, zúgó tapsokkal honorálta a nívós irodalmi délután minden számát.

Milyen mértékben befolyásolja az új pénzegység a nyugdíjak valorizációját?

Budapest, október 29. Megírtuk, hogy a pénzügyminiszter új rendeletet fog kibocsátani az aranymérlegek elkészítésének határidejéről és hogy a rendelet értelmében január 1-éig kell a részvénytársaságoknak elkészíteni a felértékelési mérleget.

Illetékes helyen érdeklődtünk az új rendelet kibocsátásának okairól és a következő felvilágosítást kaptuk:

— A felértékelési mérlegek elkészítésére vonatkozó új rendelet tisztán technikai okokból készült. Ugyanis az új pénzegység megállapítása után módosítani kell a régi rendeletnek egy-némely intézkedéseit s miután a pénzügyminiszter a pénzügyi bizottságban már egyszer kijelentette, hogy a november 16-iki terminus betartása akadályokba ütközik és hogy halasztást fog adni, az új rendelet tulajdonképpen a miniszter ígéretének beteljesítése.

Az új pénzegység olyan feladatok elé állítja az intézeteket, amelyek ellentétben állanak azokkal a korábbi miniszteri rendelettel.

Az intézetek, mint értesülünk, az aranymérlegeket összefüggésbe hozzák a nyugdíjak várható valorizációjával. Addig, amíg az intézetek nem tudják,

hogyan valorizálják a nyugdíjakat, nem tudják megállapítani a felértékelési mérleg vagyontételeit sem.

A pénzügyintézetek álláspontja az, hogy csak azt a nyugdíjalapot lehet megterhelni valorizációs nyugdíjjal, a mely mint külön jogi személy, külön biztosítás, vállalkozás szerepel, a melynek alapszabályai vannak. Csak olyan arányokban lehet valorizálni a nyugdíjat, amelyek arányban az intézet vagyona valorizálódott.

— Amerikai soványító fűzők
legszebb kivitelű gumifűzők
Schön Sándornál, Piac ucca 14.
Csapó ucca sarok.

A mátészalkai csendőrség elfogott egy budapesti nagykereskedőt, aki 150 kg. aranyat és ezüstöt csempészett oláh megszállott területről

A mátészalkai csendőrök szenzációs érdekességű ügyben folytatta le tegnap a nyomozást. A csendőrök bizalmas uton feljelentés érkezett arról, hogy

egy előkelő budapesti nagykereskedő román megszállott területről 150 kg. sulyu aranyat és ezüstöt akar magyar területre csempészni

A csendőrök a legnagyobb eréllyel indította meg a nyomozást a feljelentés ügyében és szerdán délelőtt sikerült megállapítani azt, hogy a bizalmas feljelentésben foglalt adatok megfelelnek a valóságnak. Több mátészalkai lakos ugyanis a csendőrök puhatolódására beismerte, hogy megszállt területről szerdán délutánra várnak egy budapesti nagykereskedőt, aki sok milliárdos árut hoz magával. A csendőrök szerdán délután megszállták a mátészalkai állomás épületét és Sándor tiszthelyettes vezetése alatt kutattak az utasok közt, ahol megtalálták a keresett egyént, aki a több milliárd értékű aranyat és ezüstöt tartalmazó csomagokat hozta magával. Azonnal lefoglalták a 150 kg. sulyu csomagját, melyben arany és ezüst volt. Az

arany jórésze 10 és 20 koronás aranypénz. Értesülésünk szerint 20 koronás aranyból több mint 500 darabot találtak nála. A kereskedőt azonnal őrizetbe vették és az oriaszi értéket képviselő csomagot bevitették a csendőrök parancsnokságra. A kereskedőt részletes kihallgatásnak vetették alá és a 2 óra hosszat tartó kihallgatás anyagát egy 15 oldalas jegyzőkönyvben rögzítették le. Sándor tiszthelyettes a nagykereskedővel egy járőr élén vidékre ment, ahol több szembeesést és kihallgatást eszközöltek.

A nagykereskedőt, akinek a nevét a csendőrség a nyomozás érdekében elhallgatta, csütörtökön délelőtt átadták a nyíregyházi ügyészségnek, ahonnan értesüléseink szerint a nagykereskedőt szabadon bocsátották

és az felutazott állandó tartózkodási helyére, Budapestre. A csendőrség által lefoglalt csomag ügyében az eljárás folyik annak megállapítására, hogy kiknek a megbízásából hozta át megszállt területről a nagyértékű arany- és ezüstszállítmányt.

Négy évi börtönre szállították le a nyíregyházi huszárgyilkos Madár őrzető halálbüntetését

A legfelsőbb haditörvényszék úgy találta, hogy Madár őrzető hazafias buzgalomból akasztotta fel a laktanya szénapadlásán az engedetlen Nahaj közhuszárt

Élénk emlékeztében él még a közönségnek az a vérlázító kegyetlenséggel végrehajtott gyilkosság, melyet 1925 március 4-én este a nyíregyházi huszárlaktanyában követtek el. A 4. huszárezred 1. géppuskás századának körletében az istálló padlásán Madár Antal őrzető, a század napos tizedese, statáriális ítéletet hozott Nahaj József közhuszár fölött, aki a polgári életben bányász volt és előtte való nap megszökött csapattestétől.

Madár őrzető hideg nyugalommal halálra ítélte Nahaj közhuszárt és fegyverzsinórból kötött hurokkal a kaszárnya padlásán felakasztatta Cs. Szabó Sándor és Szabó István huszárok segítségével.

Madár őrzető kardját kímélve leszurással fenyegette meg a két alája rendelt huszárt, ha nem teljesítik parancsát és nem akaszák föl Nahaj József közhuszárt. Cs. Szabó Sándor, az egyik tettestárs vallomása szerint, Madár őrzető nagyon erőszakoskodott és mikor vonakodtak az akasztást végrehajtani, akkor a következőket mondta:

— Ha nem engedelmességek, leszurkál benneteket, mert én mindenre el vagyok szánva.

Az akasztás előtt a sötét szénapadlásán Madár őrzető jól megkínnoztta közhuszár Nahajt. Az akasztást borzalmas jelenetek sorozata volt.

A két huszár szájalomból, hogy megmentsék a félholtra kímzett Nahaj bajtársuk életét, a fegyverzsinórt csak lazán hurkolták a nyakára, úgyhogy a szerencsétlen közhuszár lábával a talpgerendát érhetette

s így nem szorult össze torkán a hurok. Madár őrzető, mikor látta, hogy Nahaj nem vergődik és nem fildoklik eléggé, teljes erőből hasbavágta és lelökte a gerendáról, úgy hogy az a zsinogon hímálózva lógott. A két halálraérett huszár az esztét veszített őrzető parancsának engedelmességgel, még azt is megette, hogy

a zsinogon lógó és fildokolva vergődő Nahajt lökdösték, úgyhogy az valóságosan hímálózott a nyakára hurkolódó zsinogon

Nahaj huszárt még a legutolsó pillanatban is kímélte Madár őrzető és a már eszméletlen vesztett, utolsó vonagló testet a két huszárral följebb huzatta a gerendán, hogy az annál jobban hímálózhatson.

A debreceni honvédtörvényszék 1925 április 2-án tárgyalta a nyíregyházi huszárlaktanyában történt gyilkosság ügyét. Két napot igénybe vévő, hallatlanul izgalmas tárgyalás után Mányi Márton őrnagy-hadbíró tárgyalásvezető kihirdette az ítéletet, amely szerint

hünyösnek mondták ki Madár Antal 24 éves hajduböszörményi születésű őrzetőt gyilkosság büntetésében és kötél általi halálra ítélték. A két huszárt, akik a vadállatias gyilkosság végrehajtásánál a Madár életveszélyes fenyegetésének hatása alatt segítettek, 2-2 évi sulyos börtönre ítélték.

Az indoklás megállapítása szerint Madár elhatározta, hogy Nahaj huszárt, aki figyelmetlen volt és hazafiatlan kijelentéseket tett, századára rossz befolyást gyakorolt, elpusztítja. E célból a két huszárt magához véve, felment velük a padlásra és rávette őket, hogy segítkezzenek neki Nahaj felakasztásánál, azután pedig meglökte Nahajt, aminek következtében leesett a talpgerendáról és így a fulladás beállt. A haditörvényszék az ítélet kiszabásánál sulyosító okot nem észlelt, enyhítő körülményt azonban igen; Madár előéletét, a cselekmény indokait, Madár fegyelmessé, hazafias magatartását, mely megbánását és töredelmes vallomását. Sok volt az enyhítő körülmény, de

a kötél általi halálbüntetés kiszabásától nem térhettek el, mert erre a törvény nem ad módot.

A másik két vádlottra vonatkozólag megállapította a bíróság, hogy igaz ugyan, hogy felmentek a padlásra, de az is igaz, hogy

abban a hitben voltak, hogy Nahajt csak meg fogják ijeszteni.

Amikor Cs. Szabó nyakára tette Nahajnak a hurkot és Szabó István a zsinogon a magasba emelte Nahajt, még mindig azt hitték, hogy csak kímélésről vagy ijesztésről van szó és a halál csak akkor következett be,

mikor Madár hasbalökte a kötélre lógó huszárt, így tehát a halál előidézésébe Cs. Szabó Sándor és Szabó István nem folytak be. Emlékeztetve a haditörvényszék megállapította, hogy gyilkosság szándéka nem, de ellenséges szándék volt bennük, a mikor Nahajt Madár őrzető parancsára felakasztották. Sulyosító körülményt a haditörvényszék ő náluk nem észlelt és enyhítő körülménynek tudta be, hogy

Madár kényszerítette őket Nahaj felakasztására és hogy önként vállalták be tettüket, még mielőtt az kiderült volna.

Dr. Brechler Frigyes alezredes-hadbíró, a vád képviselője, az ítéletben megnyugodott. A haditörvényszék a tárgyalás berekesztése után kegyelmi tanácssa alakult át.

A legfelsőbb haditörvényszék 2 héttel ezelőtt Budapesten tárgyalta a nyíregyházi huszárakasztás ügyét. — Részletesen áttanulmányozták a gyilkosság anyagát, foglalkoztak Schwartz Artur dr. védőnek Madár Antal őrzető ügyére vonatkozó felfolyamodásával. A második harmadrendű vádlott ügyét nem vizsgálták felül, mivel azokra vonatkozólag nem érkezett be felfolyamodás.

A tárgyalás után a legfelsőbb haditörvényszék megsemmisítette Madár Antal büntetését és a haditörvényszék által kiszabott kötél általi halálbüntetést négy évi börtönre változtatták át.

Ezután a legfelsőbb haditörvényszék kegyelmi tanácsa foglalkozott Madár őrzető ügyével és tárgyalta a védő által benyújtott kegyelmi kérvényt.

A kegyelmi tanács döntése és az ügyről készült jegyzőkönyvek felkerültek a hadügyminisztériumba és onnan kellő áttanulmányozás és jóakaratu előterjesztés után továbbították Madár Antal őrzető ügyét a kabinetirodához. Horthy Miklós kormányzó az eléje terjesztett adatok alapján Madár Antal halálbüntetését elengedte és aláírta a legfelsőbb haditörvényszéknek 4 évi börtönbüntetésről szóló ítéletét, 10 nappal ezelőtt érkezett le Debrecenbe a honvédtörvényszékhez a Madár Antal őrzető ügyére vonatkozó iratok. A védővel, dr. Schwartz Arturral mind a mai napig nem közölték még hivatalosan a legfelsőbb haditörvényszék ítéletét. Valószínű, hogy a napokban alá fogják írni a leérkezett iratokat és közölni fogják az új ítéletet Madár Antal őrzetővel, aki a Péterfia uccai katonai fogdában van lecsukva. Az ítélet megváltoztatásánál lényeges enyhítő körülménynek vette a legfelsőbb hadbíró azokat az adatokat, amelyeket dr. Schwartz Artur kegyelmi kérvényében felsorakoztatott. A kegyelmi kérvényben a védő utalt arra, hogy Madár Antal tettének egyedüli indító rugója hazafias érzése volt, amely nem türte azt, hogy Nahaj József huszár a katonaságtól megszököve, mindenáron visszazakart térni a bányatelep tárnáiba.

Ugyeljen bevérlásainál

védjegyünkre!

**Ami a valuták között
A svájci frank,
Az a kávék között
A valódi FRANCK.**

D. 177 B. 25 I. — V. 3.

SZÍNHÁZ

MŰSOR:

Péntek: Régi jó Budapest. D) bérlet Szombat: Régi jó Budapest. Bérletszünet.

Vasárnap délután: Fajuroszsa. Este: Régi jó Budapest.

A színházi iroda hírei:

Hét zsufolt ház nézte végig „A régi jó Budapest”, a Csokonai-színház legújabb slágeroperettjét és egyhangúlag konstatálják, hogy ennél mulatságosabb és kellemesebb estét még soha sem töltöttek el. Különös elragadtatást váltanak ki a II. felvonás revüszereitől.

Az októberi bérlet már lejárt és így tisztelettel kéri az igazgatóság a t. bérletet a novemberre esedékes öszszegéket — öt előadásra — a titkári irodában befizetni.

Az előadások kezdete vasárnap, november 1-től este fél 8, délután 3 óra.

Régi jó Budapest a Csokonai Színház nagyszerű Radó-Szigeti operettje, egy fizetben Kor. 45000-ért kapható Hegedüs és Sándor r.-t. zeneműkereskedésében.

Mozgósínházak:

APOLLO: Két attrakció egy előadásban II. Gloria Swanson utóéretlen művészetével A pinkösti királynő, dráma 6 felvonásban, II. Egy görbe éjszaka, bonyodalom 6 felvonásban a főszerepekben Viola Dana, Raymond Griffiths és Huszár Púli.

VIGSZÍNHÁZ: Leonid Andrejev világhírű drámája: Ak! a pófonokat kapja filmesítve. Lon Chaney magas művészetének legjavát adja a cím-szerepben. E film egy összetört szív története. Kísérő: A pénznek nincs szaga, gurlszk 2 felvonásban.

URANIA: Szombattól: Barbara La Marral: Örök város.

KÖZGAZDASÁG

2500 koronával olcsóbb a buza

A tőzsdetanács hivatalos ár-egyzése a következők: 76-os tiszavidéki buza 360—362,5, fejmegyei 355—357,5, egyéb 350—355, 77-es tiszai 365—367,5, fejmegyei 360—362,5, egyéb 355—360, 79-es tiszai 370—372,5, fejmegyei 365—367,5, egyéb 360—365, rozs 237,5—242,5, takarmányárpa 260—270, sörárpa 320—360, köles 200—210, zab 240—255, ótengeri 275—280, a repce 620—630, a korpá 160—162,5 ezer korona mázsánként, lucerna 20—23, lóhere 17,5—20, arankamentes lucerna 20,5—22 ezer korona kilogrammonként Budapesten.

A Magyar Nemzeti Bank hivatalos valutáriumai: Angol font 345,500—346,500, Cseh korona 2102—2120, Dinár 1253—1267, Dollár, 5-ös bi.-től felül 71,045, Dollár, kisebb bankjegyek 70,945—71,665, Francia frank 2984—3014, Zloty 11,605—11,805, Lei 332—338, Leva 515—521, Lira 2813—2833, Német márka 16,875—17,011, O. schilling 10,016—10,064, Hollandi forint 28,480—28,680, Svájc frank 13,714—13,800, Dán korona 17,500—17,656, Svéd korona 18,880—18,990, Norvég korona 14,340—14,490, Belga frank 3222—3246.

Főtéri üzlethelyiség

berendezéssel és modern portállal, ugyanott világos két udvari helyiség átadó irodának vagy rendelőknek. Cím a kiadóban.

Parókát

raktáron tart egyévi jótállással

Komáromi

hölgyfodrász, Arany Bika-bérház

Paplanvarrodámban készülnek a legmodernebb paplanok. Villanyerővel frissítve és tisztítva. **DEBRECZENI**, varroda: Kossuth-utca 11., üzlet: Sas-utca 4.

Autogén hegesztés

jutányosan

Sipos István lakatosnál

Csapó-utca 81.

Kész tűzhelyek kaphatók.

A legjobb

porosz szén és koks

békébeli minőségű, kapható

a legolcsóbb napi árban

Gabányi-féle

szén- és tüzfatelepen.

Cégtulajdonos: Láng Miklós,

Csapo-utca 28. sz. Telefon

4-49. Ugyanott

száraz tűzifa

is kapható.

FINOM

gyajuszövetimiből készítek kosztómüt,

ruhát, kabátot a legújabb divat szerint,

kedvező fizetési feltételek

mellett, olcsó árban.

VARJAS, női divatterme,

Varga-utca 1. sz.

Perzsaszőnyeget

szakszerűen javít és tisztít

Izsák szőnyegáruháza

Simonffy-utca 7.

E heti könyvujdonságok:

H. G. Wells: *Tono Bungay*. (Egy hirtelen meggazdagodott és épol gyorsan tonkrement kalandor története.) 88.400.—

Wassermann: *Faber, vagy az elveszett évek*. (Ez a mélyen megindító gyönyörű regény a háború erkölcsi visszahatásának egyik legnagyobb problémáját tárgyalja: az évekig távollevő férj hazatérését és az elidegenült lelkek egymásért való nagyszerű küzdelmét.) 51.500.—

Rabindranath Tagore: *Gora*. (Az angol származású Gora fanatikus indus nacionalistává lett, de később megváltozik és megtalálja Indiában a százezeréves anyját, melynek minenként a bráhmintól a párágig egyaránt gyermeke.) 66.150.—

Comte de Gobineau: *A Renaissance*. (A világhírű szerző világhírű művének harmadik kiadása.) 73.500.—

H. G. Wells: *A tengeri tündér*. (Az ihlet és az alkotás legszerencsésebb szülöttének keresztelte el az angol kritika Wellsnek ezt a páratlanul szélemes fantasztikus regényét.) 40.500.—

Téli vasúti menetrend. (Díjzabások, posta és hajójáratok, külföldi csatlakozásokkal.) 20.000.—

Kaphatók:

Hegedüs és Sándor rt.

könyvkereskedésében a főposta mellett

Telefon: 54.

Könyvujdonságok mindennap érkeznek.

Brüll S. havi vagy heti részletfizetésre!

áll. vizsg. fogász fogműtermében

javíttassa fogait

Készít: arany hidakat, arany és műarany fogkoronákat, fogtömést, foghuzást stb.

Debrecen, Piac-utca 72., Deák Ferenc-utca sarok.

Őszi salsónra mindenféle iskolai és intézeti ruházati cikkek

legolcsóbb napi áron beszerezhetők

SZABÓ ÉS ZENGEVALD cégnél

Debrecen, Szent Anna-u. 3.

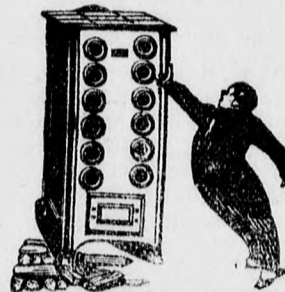
„Zephir”, „Kalor”, „Perpetuum”

„ZEPHIR”

kályhák,

fűtőcsövek, kályhatalcák

kaphatók

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedésében

DEBRECEN. Telefon 6. sz.

KUN JÓZSEF uridivatterme

Széchenyi-utca 1.

Dus választékban érkezett divatos

angol kelmékből meglepően elő-

nyes árban vállal részletre is.

FESTÉKET,

padlólakot, brunolint, terpentint, firniszt, zománclakot és minden színű porfestéket kiváló minőségben, nagyon olcsón vásárolhat

STERN festéküzletében,

Piac-u. 10., a Bikával szemben.

ZONGORA és vonóshang-

szerek javítását

és hangolását helyben és vidéken

Jutányos áron vállalja Tonté

zongorakészítő, Piac-u. 30. (udvarban).

Legolcsóbb Legtisztább Legtakarékosabb

egyenletes fűtés csak

gázgyári koksszal

érhető el.

Ne vegyen drága külföldi

árut, tegyen probarendelést

a gázgyárban.

1 mázsa ára 75,000 kor.

Házhoz szállítás 4000 korona

és a forgalmi adó.

100 mázsán felül nagy ár-

engedmény, kedvező fizetési

feltételek.

Telefon 74.

A Debreczeni Vásárpénztár Részvénytársaság

a sertésvásári pénzforgalom közvetítő lebonyolításán kívül **sertések bizományi eladásával** és **vételével** is foglalkozik.

Gazdáknak, hízolóknak, sertéskereskedőknek és husiparosoknak hatóságilag ellenőrzött kamatláb mellett előlegeket, hiteleket nyújt.

Minden szakkérdésben készséggel ad felvilágosítást a

Debreczeni Vásárpénztár

Részvénytársaság

Sertésvásártér. Telefon 145.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Négy lapban olvassák az Ön apróhirdetését, melyet 8000 koronáért felad a Debreczen, Debreczeni Független Újság, Hajdúföld vagy Tiszántúli Hírlap kiadóhivatalában vagy a Hegedüs és Sándor R. T. (Piac-u. 34.) vagy az Aczél Henrik (Piac-utca 24.) és a Csáthy-féle könyvkereskedés (Piac-utca 8.) pénztáránál. — Alkalmi apróhirdetés 10 szög 8000 korona, minden további szó 800 korona. Vastagbetűs szó 1600 korona.

POSTA

EGY fiatal asszonyka házasság céljából megismerkedne tiszteljesével. Teljes című levélre válaszol. „Boldog jövő” jellegre Debreczen kiadóban. 1418

VÉTEL

KÉNYSZERKÖLCSÖN és hadikölcsön könyveket veszek. Bővebbet Miklós u. 13. 1288

TAVALYI nádat megvételre keresek. Széchenyi uca 22. 1380

KÉNYSZERKÖLCSÖN és hadikölcsönkönyveket legmagasabb áron vásárol dr. Balázs Bankháza. Piac 89. Telefon 143. 1378

ELADÁS

NAGYBŐGŐ, olasz mestermű, több százévesnél eladó, Csapó 72. cipész-üzlet. 1246

SESTAKERT, Komlóssy-ut 66. szám alatti téli-nyári lakásul szolgáló villa egy hold szőlővel jutányos áron eladó. Értekezni Honvéd uca 9/B. 4378

ABLAKOK minden nagyságban kaphatók. Ablakgyár, Blattner, Sziv-utca 14. 4090

TÜZIFA és szén legelőnyösebben beszerezhető Erdélyi Tüzipa Behozatalánál, Fűrdő-u. 2. Telefon 10-93. 4101

TÉGLA, cser és vasas, elismert jó minőségű, jutányos áron kapható. Hortobágy Téglagyár Rt.-nál, Szentanna 11. 848

CSAPÓ uca 67. Bálint József asztalos I. rendű saját készítésű butorokat tart raktáron. 923

IPARMŰVÉSZI redikülöket, tárcákat monogrammal jutányosan készítek. Rákóczi ut 35. Koncz. 1427

IRÓASZTAL eladó. Tábori tüzhelyet veszek, Honvéd 7. 1426

JÓIZÚ alma kicsinyben 4000, nagyban 3000 korona. Kapható Weisz Mendelnél, Hatvan u. 36. 1428

SZÁRAZ tölgyfa vágva és ősles állapotban, vagontételben is beszerezhető Bartha faterében, Ispotály-u. 3/b. Telefon: 7-85. 1240

CIMBALOM, Magyaróssy gyártmány eladó. Csapó 72. cipészüzlet. 1245

PALACKKÉPES fajborok, téli fajalma kaphatók termelőnél, napi árban. Arany János uca 30. 1272

SÓVÁRI alma 3000 K. Lukácsnál, Sálétrom u. 8. 1283

KÁPOSZTA nagyobb mennyiségben eladó. Mázsája 60.000 korona, vagontételnél olcsóbb árban. 5 mázsán felül házhoz szállítatom. Megrendelhető Nyil u. 34. Telefon 704. 1367

PIANINÓ fekete, vaspáncélos, keresztthuros eladó, Széchenyi u. 15. 1388

NŐI modellkalapok legolcsóbban szerezhetők be Jungreisznál, Arany János uca 37. 1314

JÓKARBAN levő női télikabát olcsó áron eladó. Grósz, Kishegyesi-ut 3. 1381

VALÓDI róza és hópehely burgonya, télire eltehető, állandóan kapható Hajnal uca 21. Horváthnál. Megrendelt árut azonnal házhoz szállítom. 1409

KERESLET

ZSIDÓ egyetemi hallgató gimnáziumi, polgári tanulók tanítását felöltséggel vállalja. Cím: Friedmann Béla, Simonffy uca 48. 1

UNIVERSITÄTSHÖRER unterrichtet deutsch mit Verant wortlichkeit laut bester Methode. Adresse beim Debreczeni Független. 994

PÉKEKNÉL bevezetett lisztgyűnőket mielőbbi belépésre felvesszünk. Ullmann Részvénytársaság, Piac-u. 69. 1289

FIATAL nő bejáró takarítást vállal, esetleg főzésnél is segít. Cím: Piac u. 18. II. Geizingerné. 1295

INTELLIGENTES deutsches Fräulein zu zwei Kinder sofortiger Stellung antritt. Wenig Kennt niss den ungarischen Sprachbeforengt. Frank. Arany János 39. 1318

SZÉP üzlethelyiséggel és női felsőruha iparral rendelkezem, nagy ismeretségi társat keresek. Cím a kiadóban. 1338

EGY kifutóleány felvétetik Kőváry szücsnél, Piac uca 42. (Pannónia udvar.) 1347

RAKTÁRNOK, kültisztviselő vas és festék szakmából állandó alkalmazást nyerhet. Cím a kiadóban. 1343

INTELLIGENS leány pénztárhoz ajánlkozik azonnalra. Cím a kiadóban. 1389

JÓRAVALÓ főzőnőt és szobalányt azonnalra keresek, Szentanna 11. Téglagyár iroda. 1422

KIFUTÓNAK ügyes fiut felvesz Nagy János vaskereskedése, Csapó 68. 1414

KERESKEDŐ-bábra ondolást, fésülést, hajmunkát legdivatosabban készítek. Nemesné, Kállay Margit hölgyfodrász, Cegléd uca 3. szám. 1406

PENZTÁRNOKNÓ, aki a könyvelésben jártas felvétetik a Közséhségleti Áruházban, Csapó u. 9. szám. 1405

KERESKEDELMI iskolai végzettséggel irodai vagy más megfelelő állást keres fiatalnő, szerény díjazással. Cím a kiadóban. 1398

GÄRTNER zongora hangoló, Széchenyi uca 15. 1386

IRODÁNAK vagy rendelőnek kettő ucai szoba azonnal kiadó. Varga uca 18. 1396

VEGYES

VARRÓGÉPET alaposan javít első debreceni műszerész, ul varrógépek nagyraktáron Keszler A. Széchenyi-utca 1. 4048

REGGELI abonensek! Tejszínhos kávé 5000 korona. Galambos-cukrászda, Kossuth uca 11. 446

SERTÉSHIZLALÓK figyelmébe ajánlom! 4-500 darab süldő részére helyet, tengerit, krupjít, téli legelőt adok. Tornyos tanyán. Cím Lefkovits Bernát, Haidusámsón. 1366

ZONGORA hangoló Gärtner, Széchenyi uca 15. 1387

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szoba kiadó. Árpádtér 20. 1214

40.000 KORONÁÉRT szállít házhoz darabos borsodi szemet, Bartha szenttelepe, Ispotály u. 3/b. Telefon: 7-85. 1239

KITŰNŐ házikoszt kapható bentékezésre és kihordásra, Eötvös uca 36. 1281

KÉT különbejárati butorozott szoba intelligens uriembereknek kiadó, kisállomás közelében, Széchenyi k. Eröss Lajos uca 6. sz. 1286

URHÖLGYEK nődivat szalonomban saját ruhájukon dolgozva szaksterű oktatásban részesülnek. Angol és francia ruhák varrását olcsón elvállalom. Tóth Béláné, Varga u. 35. Vadász ház. 1339

KIADÓ különbejárati ucai butorozott szoba urinő részére. Cimbalom eladó. Burgondia 11. 1412

KÖZPONTON 2-3 szobás lakást azonnali beköltözéssel felépéssel keresek, Csapó uca 26. házmeister. 1429

3 SZOBÁS lakás központban átadó vagy kettivel elcserélendő. Piac 46. Trafik. 1424

KÉTÁGYAS szoba kiadó, koszt is kapható. Sziv u. 6. második udvar. 1423

EGY butorozott szoba kiadó, Faragó uca 23. 1421

KIADÓ különbejárati butorozott szoba, Piac 58. II. em. 36. 1420

BUTOROZOTT szoba kiadó Poroszlaj-ut 5. 1419

SZOPA, konyha butorral vagy anélkül kiadó, Domokos Lajos u. 16. 1417

BUTOROZOTT szoba nőnek vagy házaspárnak kiadó. Zöldfa u. 12. 1416

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szoba kiadó. Deák Ferenc u. 11. 1428

KVÁRTÉLYOS felvétetik Varga uca 28. szám. 2 ajtó alatt. 1415

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szoba elsejére kiadó. Arany János u. 20. keresztépület. 1413

KVÁRTÉLYOSOK és kosztosok felvétetnek. Veres u. 21. 1411

EGYSZOPA, félkonyha, komplett berendezéssel vagy anélkül átadó. Honvéd u. 46. 1410

Frack, szmoking és zsaket kölcsönző Intézet. Vég. Vár-u. 2.

DEBRECEN központjában egy jömeneteli régi 3 kemencés pékség erős fehér és kenyérfogyasztással, 3 szobás lakással, üzlethelyiséggel nagy melléképületekkel, vezetés hiányában átadó vagy kevés tőkével szakképzett közreműködő egyénnel társulható. Cím a kiadóban. 1408

KÉTMILLIÓ korona kölcsönt keresek magas kamatra. Cím a kiadóban. 1407

TELJES ellátást keres középiskolai tanuló novembertől. Ajánlatokat a Hajdúföldhöz. 1404

2 SZOBÁS, előszobás butorozott garcon lakás azonnalra kiadó, központhoz közel. Cím a kiadóban. 1403

ELCSERÉLNEM 2 szoba, előszoba, melléképületekből álló lakásomat főtéren vagy a közponon lévővel. Megtekinthető déli 1-2-ig. Cím a kiadóban. 1401

UCCAI különbejárati csinosan butorozott szoba kiadó. Vigkedvü Mihály uca 34. 1400

SZERÉNYIGÉNYŰ fiatalnő elcseréje kvártélyt kaphat. Bethlen uca 41. 1399

EGY kétszemélyes butorozott szoba kiadó, Thaly Kálmán uca 3. 1397

KÉZILEÁNYOK kerestetnek november elsejére Mensa Medica, Simonffy ut 14. Jelentkezés délután 2-3. 1395

Menekült óras szakember, meglepő olcsón vállal javításokat Rákóczi-u. 36. sz.

A könyvpiac legnagyobb szenzációja!

A MAGYAR KIRÁLYTRAGÉDIA IV. KÁROLY

Irta: BALASSA IMRE

A nagyközönség előtt nagyrészt ismeretlen intimitások a királyról és környezetéről

(A világtörténelemnek abban a nagy drámaciklusában, amely nem régen szemünk előtt pergett le, egyik megrázó színjáték követi a másikat. Miután az események időben már annyira eltávolodtak, hogy a krónikás előtt lassan szilárd formát ölt magára az, ami eddig bizonytalanság volt, hozzájoghatunk a közelmúlt történelmének megírásához.)

E kötet kiegészítője a közelmúlt egyetemes történetének. Sok dolgot tisztáz és sok téves felfogást oszlat el és igyekszik objektivitásával helyes impressziót adni az olvasónak. Tárgykörénél fogva a legérdekesebb könyv, ami a sajtót a közelmúltban elhagyta.)

256 oldalon, képekkel és egy kézírásos királylávél reprodukciójával, ára fűzve 80,500.— K, kötve 103,000.— K.

Kapható:

Hegedüs és Sándor Rt. könyvkereskedésében a főposta mellett. Telefon 54

Nyomtatványok

legolcsóbban és izléseken készülnek

HEGEDÜS ÉS SÁNDOR

irodalmi és nyomdai Rt. nyomdájában.

Nyomda: Piac uca 49. Telefon 18. sz.

Üzlet: Piac uca 34. Telefon 54. szám.